

Mijn naam is Thijs Rempelberg, ik heb samen met mijn familie in Eijsden een melkveehouderijbedrijf met agrarisch natuurbeheer en ik ben voorzitter van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond.

De aanleiding dat u vandaag als commissies ESA en LEO samen bijeenkomt, heeft te maken met de impasse in het stikstofdossier. Door gerechtelijke uitspraken houden economie en natuur elkaar gevangen zonder zicht op een oplossing.

De vergunningverlening zit op slot en voor boeren en tuinders ontbreekt perspectief. Zelfs plannen voor extensivering, emissiereductie, energieopwekking of verbetering van dierenwelzijn kunnen niet worden vergund. Uit- of opkoop is voor velen de enige uitweg, getuige ook het grote aantal Limburgse inschrijvingen op de diverse stoppersregelingen.

Als LLTB zien we dat de opkoopregelingen een doel hebben, maar komen die doelen nog wel overeen met wat we nu zien gebeuren? Opkoop lijkt te worden gezien als de 'toverformule' die het stikstofprobleem oplost. De garantie dat dit het probleem aanpakt, is er niet. Wat ik wel kan garanderen, is dat deze aanpak de agrarische sector uitholt en uiteindelijk sloopt. Is het niet deze generatie, dan toch zeker voor de volgende. Met alle gevolgen die daarbij horen voor onze voedselzekerheid, leefbaarheid in het buitengebied, agro-gerelateerde bedrijvigheid, kennisontwikkeling en brede welvaart op het platteland.

De vergunningverlening zit muurvast en niet alleen voor boeren en tuinders. Voor ondernemers over de hele linie ontbreekt elke duidelijkheid. En als je als ondernemer al een vergunning weet te bemachtigen, zie je plannen dan maar eens gefinancierd te krijgen. Want ook financiers vragen naast een vergunning om zekerheid. Innovatieve en vooruitstrevende boeren worden door deze realiteit het hardst geraakt en juist voor deze groep zijn de stoppersregelingen een alternatief. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat dit de intentie was van de opkoopregelingen.

Ik vertel u tot nu toe niets nieuws, maar ik vind het wel belangrijk dit nogmaals hier te melden. U bent het van ons gewend dat we kritisch zijn op overheidsplannen. Maar we dragen als sector ook alternatieven aan, die – zoals verwacht – op net zoveel kritiek stuiten en vaak in een Haagse la verdwijnen. Toch blijven we deze alternatieven aandragen, zoals we onlangs hebben gedaan met het rapport 'Meer dan papier', waarin we als LTO voorstellen doen voor de stikstofpraktijk die de papieren werkelijkheid doorbreken. Om vergunningverlening van het slot te halen, ontwikkelperspectief voor economische sectoren te bieden, PAS-melders te legaliseren én natuurherstel te bevorderen, is geborgde stikstofemissiereductie noodzakelijk. Maar dat kan niet als degenen die kunnen en willen reduceren, vastgesnoerd zitten in een keurslijf van wetten en regels. Daarom voorziet het laatste plan van LTO in twee delen. In deel één wordt aangegeven waar er juridische ruimte zit om de processen weer op gang te brengen. Het nog niet vrijgegeven deel twee bevat gaat over wat de sector kan bijdragen aan een verdere stikstofreductie. De uitwerking hiervan is afhankelijk wat kabinet en Kamer doen met deel één.

Wij vinden dat we in Limburg niet op onze handen moeten zitten, maar door moeten gaan om te werken aan de opgaven op het gebied van natuur, water en klimaat. De stikstofemissie vanuit landbouw is het laagst sinds 1990 door de krimp in de veehouderij, innovaties, extensivering en vakmanschap. Sinds 2019 is er aanzienlijk minder vee en daarmee een verminderde emissie van ammoniak en methaan. Ook wordt er op de bedrijven gewerkt aan het versterken van de biodiversiteit en beperken van emissies naar grond- en oppervlakte water. Agrariërs wekken zelf duurzame energie op in de vorm van elektriciteit, warmte en groen gas. Die aanpak willen wij voortzetten en wij onderschrijven de visie van het college om per gebied te bekijken wat nodig is.

Daarbij is het van belang om niet alleen te kijken naar stikstof, maar integraal te beoordelen wat nodig is om de kwaliteit van de N2000-gebieden te verbeteren.

Op het boerenerf komen alle uitdagingen, wetten en regels samen. Die kennen een onderlinge samenhang, maar zijn ook regelmatig tegengesteld aan elkaar, je kunt je niet veroorloven daar één uitdaging uit te pikken en daarop te focussen. Integrale vraagstukken vragen een integrale aanpak. Daar horen termen bij als doelsturing, maatwerk en gebiedsgerichtheid.

We moeten op een nieuwe manier naar de vraagstukken kijken, zonder geitenpaadjes te bewandelen. Het voornoemde initiatief van LTO Nederland om een juridisch advies te vragen aan Houthoff Advocaten is daar een voorbeeld van. Uit die analyse blijkt dat een vergunningvrije voortoets voor intern salderen mogelijk is. In dit advies zijn ook voorstellen gedaan voor een alternatief voor de Kritische Depositiewaarde, een legalisatiewet voor PAS-melders en een herziening van het Natura2000-beleid. Belangrijke voorwaarde is dat er sprake is van een geborgde emissiereductie. Een hogere rekenkundige ondergrens voor stikstofemissie en bedrijfsspecifieke emissieplafonds, zoals de minister voorstelt kunnen daarbij ook helpen. LTO heeft het kabinet gevraagd om deze sporen te betrekken bij het werk van de ministeriële commissie Stikstof en op korte termijn met een handelingsperspectief te komen voor agrariërs, de bouwsector, ondernemers, versterking van de natuur en anderen.

Laten we daarbij niet vergeten dat we in Limburg in een bijzondere positie verkeren en voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van de emissies in België en Duitsland die op de Nederlandse natuurgebieden neerslaan. Wij kunnen niet verantwoordelijke gehouden worden voor deposities waar we niets aan kunnen doen.

Onze oproep is om in Limburg niet stil te zitten en te blijven doorwerken aan de doelen met de middelen die er zijn. In dat kader steunen we de gedeputeerde in zijn plan om de stikstofruimte van de opkoopregelingen in te zetten voor legalisatie van de PAS-melders en interimmers.

Wij zijn vóór een proactieve houding, maar we moeten ook realistisch zijn. Niet alles kan. Middelen en menskracht zijn beperkt. Laten we die dáár inzetten waar de urgentie en de haalbaarheid het grootst zijn.